

УДК 343.112

СУДОВІ ДОРУЧЕННЯ ЗА НОВИМ КПК УКРАЇНИ: PRO ET CONTRA

Володимир ФІГУРСЬКИЙ,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу і криміналістики юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

SUMMARY

The article deals with the theoretical and practical problems of the institute of the court orders due to the current Criminal Procedural Code of Ukraine. Based on the analysis of the judicial practice the author comes to the conclusion concerning abuse of such authority by the judges and the necessity for the court orders existence. The research gives the reasons to make amendments to part 3 of article 333 of the Criminal procedure code of Ukraine.

Key words: thorough, complete, impartial, criminal proceedings, court orders, body of pre-trial investigation, additional investigation, incompleteness of pre-trial investigation, verification.

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовані теоретичні та практичні проблеми інституту судових доручень за чинним КПК України 2012 року. На підставі аналізу судової практики зроблений висновок про зловживання судьями судовими дорученнями та про доцільність існування цього повноваження суду. У результаті дослідження запропоноване уточнення до ч. 3 ст. 333 КПК України щодо судових доручень.

Ключові слова: всебічний, повний, неупереджений, кримінальне провадження, судові доручення, орган досудового розслідування, додаткове розслідування, неповнота досудового слідства, перевірка.

Постановка проблеми. Відповідно до ч. 2 ст. 9 КПК України 2012 року прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язані **всебічно, повно і неупереджено** дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень. Виконати зазначені обов'язки вказані органи та посадові особи зобов'язані насамперед на стадії досудового розслідування.

Як відомо, досудове розслідування – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або **направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності** (п. 5 ч. 1 ст. 3 КПК України).

Визнавши зібрані під час досудового розслідування докази достатніми для складання обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру прокурор або слідчий за його дорученням зобов'язаний, виконавши вимоги відповідних статей КПК України, направити матеріали до суду.

З наведеного випливає, що органи досудового розслідування зобов'язані вже до моменту направлення до суду вказаних матеріалів **всебічно, повно і неупереджено** дослідити **всі** обставини кримінального провадження.

Проте на практиці з різних причин трапляються випадки, коли органи досудового розслідування виконують цей обов'язок не достатньо **повно**, у зв'язку з чим доволі часто виникає необхідність усунути цю «неповноту».

Як відомо, до прийняття Кримінального процесуального кодексу 2012 року ця неповнота (також і неправильність)

досудового розслідування, виявлена в судовому засіданні, яку неможливо було усунути в ньому, надолужувалася шляхом направлення кримінальної справи на додаткове розслідування. Так, це правило закріплювалось у ст. 281 КПК України 1960 року.

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України відмовився від інституту направлення кримінальної справи на додаткове розслідування.

Погодимося, що відмова від цього інституту є суттєвим прогресом, адже інститут направлення судом кримінальної справи на додаткове розслідування фактично був перепонуою на шляху застосування таких основних засад судочинства, як забезпечення доведеності вини, презумпція невинуватості, змагальність сторін, безпосередність дослідження показань, речей і документів, розумні строки його здійснення тощо [1, с. 619].

При направленні окремих кримінальних справ на додаткове розслідування іноді можна було вести мову не лише про неповноту дослідження обставин справи чи якісь процесуальні проблеми, а й про наявність інтересу окремих осіб у тому, щоб посягти сумнів у допустимості деяких доказів та їх достатності, віддалити вирішення справи в часі. У такий спосіб можна досягти пом'якшення сприйняття гостроти та небезпечності вчиненого як у суспільстві, так і судом, а за рахунок цього розраховувати на більш м'яке покарання або на уникнення відповідальності взагалі [2].

Відомо, що більшість європейських країн не надолужують недоліки досудового розслідування шляхом направлення справи на додаткове розслідування, оскільки вважають, що судовий розгляд порівняно з досудовим є головним, вирішальним, що передбачені законом можливості досудового розслідування не можуть переважати над можливостями судового розгляду. Крім того, право людини на доступ до правосуддя та на розумний строк провадження в кримінальній справі не дозволяє затягувати у такий спосіб вирішення справи судом [2].

КПК України 2012 року, як уже зазначалось, не передбачає інституту додаткового розслідування. Своєрідною гарантією

всєбїчностї, повнотї та неупередженостї дослїдження всїх обставин кримїнального провадження стало впровадження, серед їншого, їнституту процесуального керївництва. Чи означає це, що тепер на досудовому розслїдуваннї не можуть мати місце неповнота та несправильнїсть? І як дїяти у випадку виникнення таких? Спробуємо знайти вїдповїдь на ці та їнші запитання в чинному КПК України.

Аналіз останнїх дослїджень. Їнститут судових доручень у кримїнальному провадженнї неодноразово ставав предметом дослїджень таких вїдомих вчених, як В.Т. Малярєнко, В.Т. Нор, В.Г. Гончарєнко, М.Є. Громова, Р.О. Куйбїда, Ю.М. Грошевий та їн. Проте їх працї лише поверхнево та побїжно торкалися дослїджуваної проблеми або предметом аналізу були вїдповїднї норми КПК України 1960 р. Тому ґрунтовного дослїдження зазначеного питання згїдно з чинним КПК України 2012 р. до сьогоднї немає.

Мета статтї. На основї аналізу норм чинного КПК України та судової практики дослїдити їнститут судових доручень, виокремити як позитивнї сторони його їснування, так і вказати на недолїки законодавчого формулювання, що обумовлюють вїдповїднї зловживання на практицї.

Виклад основного матерїалу. Насамперед згадаємо, що поряд з їнститутом додаткового розслїдування у 2001 р. як засїб усунєння неповнотї досудового слїдства законодавець ввів і їнститут судових доручень (ст. 315¹ КПК України 1960 р.). Незважаючи на те, що їснування цїєї статтї викликало багато дискусїй щодо її недоцїльностї чи навїть у деякїй мїрї неконституцїйностї, основнї положєння цїєї статтї практично без змїн знайшли своє вїдображеннє у вїдповїдних частинах ст. 333 чинного КПК України 2012 року [1, с. 619].

Вїдповїдно до ч. 3 ст. 333 КПК України у випадку, якщо пїд час судового розгляду виникне необхіднїсть у встановленнї обставин або перевїрцї обставин, якї мають їстотне значєння для кримїнального провадження, і вони не можуть бути встановленї або перевїренї їншим шляхом, суд за клопотанням сторони кримїнального провадження має право доручити органу досудового розслїдування провести певнї слїдчї (розшуковї) дїї. Згїдно з ч. 5 ст. 333 КПК України у вхвалї суду про доручєння проведення слїдчої (розшукової) дїї зазначається, для з'ясування або перевїрки яких обставин і якї саме слїдчї (розшуковї) дїї необхідно провести, та встановлюється строк виконання доручєння. Слїдчї (розшуковї) дїї, що проводяться на виконання доручєння суду, здїйснюються в порядку, передбаченому главами 20 (Слїдчї (розшуковї) дїї) та 21 (Негласнї слїдчї (розшуковї) дїї) КПК України.

Однак цї норми не вїдзначаються ґрунтовнїстю і конкретнїстю. Їх логїка та узгодженїсть з їншими нормами КПК України викликають певнї сумнїви.

Тут насамперед виникає закономірне запитання: якщо прокурор, керївник органу досудового розслїдування, слїдчий зобов'язанї всебїчно, повно і неупереджено дослїдити всї обставини кримїнального провадження ще до направлення матерїалів до суду, то про встановлення або перевїрку яких обставин, якї мають їстотне значєння для кримїнального провадження, законодавець веде мову?

Зауважимо, що «повнїй» – це той, який включає все необхідне, вїкїнчений, виявляється вповнї, який досяг межї, досконалий, цїлковитий, абсолютний, цїлий, вичерпний [3]. Якщо виникає необхіднїсть встановити новї або перевїрити вїдомї обставини, якї мають їстотне значєння для кримїнального провадження, чи не можна вести мову

за описаної ситуацїї про неповноту чи несправильнїсть досудового розслїдування, незважаючи на те, що законодавець у чинному КПК України не передбачає в процесуальному сенсї неповнотї і несправильностї як таких? Вїдповїдь запрошується очевидна. Якщо цї обставини були або могли бути вїдомї пїд час досудового розслїдування або їх встановлення на цїй стадїї не викликало труднощїв, то не встановивши або не перевїривши їх, прокурор, керївник органу досудового розслїдування, слїдчий, певно, допустили неповноту чи несправильнїсть досудового розслїдування. Бїльшїсть цих недолїків можна виправити пїд час судового засїдання. Проте для їншої частини законодавець передбачив доволї нечїтку норму, в якїй закрїплює можливїсть суду надавати судовї доручєння, навколо яких на практицї спостерїгаються значнї зловживання.

При застосуваннї судами ч. 3 ст. 333 КПК України на практицї виникає чимало справедливих запитань, зокрема:

– Про встановлення чи перевїрку яких саме обставин їде мова у цїй статтї?

– Якї «певнї» слїдчї (розшуковї) дїї суд чи суддя мають запропонувати виконати органам розслїдування?

– Чи мають право сторони брати участь у тих слїдчих (розшукових) дїях, якї провадитимуться за судовим доручєнням?

– Чи можуть бути оскарженї дїї та рїшення посадових осїб, якї виконували судовї доручєння? Якщо можуть, то куди і в якому порядку?

– На який строк вїдкладається судовий розгляд для проведення слїдчої (розшукової) дїї? [4].

Питань виникає багато, але вїдповїдей на них у законї немає.

їснування цїєї статтї змїнює уяву про роль і місце суду у змагальному процесї, фактично змїщує досудове розслїдування й судовий розгляд і це потребує серйозних змїн і доповнєнь до багатьох статей КПК України. Проте таких змїн та доповнєнь не внесено, що закономірно призводить до непорозумїнь, неоднозначностї при застосуваннї цїєї норми. Зазначена норма на практицї за метою і змїстом може розцїнюватися як завуальована форма додаткового розслїдування кримїнального провадження, спроба за рахунок судїв полїпшити досудове розслїдування, вирїшити його проблеми та допущєні недолїки [4].

З урахуванням змїсту ч. 3 ст. 333 КПК України та вїдсутностї її адаптацїї в їнших статтях КПК України важко зрозумїти, що означає перевїрити обставини та про якї обставини їде мова? Про тї, що встановленї у ходї судового розгляду чи досудового розслїдування? Хїба не суд, за логїкою законодавця, повинен перевїрити й уточнити всї обставини провадження, одержанї як пїд час досудового розслїдування, так і судового розгляду? Тим бїльше, що в ч. 3 ст. 333 КПК України не їдеться чїтко про те, що таку перевїрку й уточнення органи досудового розслїдування можуть робити лише тодї, коли цього не в змозї зробити сам суд пїд час судового розгляду.

Крім цього, законодавець в аналізованїй статтї зазначає, що засобами такої перевїрки та встановлення обставин можуть бути «певнї» слїдчї (розшуковї) дїї. Однак закрїплюючи оцїночну норму, а саме «певнї» слїдчї (розшуковї) дїї, закон тим самим створює неоднозначнїсть та неконкретизованїсть її застосування, оскїльки виникає цїлком слушне запитання: якї саме слїдчї (розшуковї) дїї має на увазї український законодавець?

Виходячи з положєння, що цї слїдчї (розшуковї) дїї мають виконуватися з додержанням вимог, передбачених

главами 20 (Слідчі (розшукові) дії) та 21 (Негласні слідчі (розшукові) дії) КПК України, є підстави припустити, що законодавець робить можливим давати судові доручення для проведення не окремих, а будь-яких слідчих (розшукових) дій, передбачених вказаними главами КПК України.

Частина 4 ст. 333 КПК України встановлює, що під час розгляду клопотання про судові доручення суд враховує значення обставин, про встановлення або перевірку яких просить особа, яка звернулася з ним (клопотанням), можливість їх встановлення або перевірки шляхом проведення слідчих (розшукових) дій та причин, з яких не були здійснені належні дії для їх встановлення чи перевірки на стадії досудового розслідування. Суд відмовляє в задоволенні клопотання прокурора, якщо він не доведе, що слідчі (розшукові) дії, про проведення яких він просить, не могли бути проведені під час досудового розслідування через те, що не були і не могли бути відомі обставини, які свідчать про необхідність їх проведення.

Із буквального тлумачення наведеної норми випливає, що якщо є можливість встановити чи перевірити певні обставини шляхом проведення слідчої (розшукової) дії і ця слідча дія не могла бути проведена під час досудового розслідування з конкретних причин, то суд має право доручити органу досудового розслідування провести цю чи іншу слідчу (розшукову) дію. Проте виникають законодавчі запитання: чи за усіх описаних ситуацій суд має давати доручення, чому суд сам не може провести ту чи іншу процесуальну дію під час судового розгляду, адже законодавець наділяє його необхідними повноваженнями?

Так, відповідно до положень ст. ст. 352, 353, 354, 356 КПК України суд має право допитати будь-яку особу як свідка, а також провести допити потерпілих чи експертів. Згідно зі ст. 355 КПК України в суді може бути проведено впізнання особи чи речей. Законом (ст. ст. 332 та 361 КПК України) передбачена також можливість призначення судом експертиз та проведення огляду на місці.

У зв'язку з наведеним, як видається, суд не мав би давати доручення органу досудового розслідування виконувати слідчі дії, які він безпосередньо сам може виконати. Адже у суду достатньо повноважень, щоб у більшості випадків не вдаватися до судових доручень. Проте суди не завжди використовують ці повноваження, про що засвідчує аналіз судової практики.

Так, Бориспільський міськрайонний суд Київської області своєю ухвалою від 24 липня 2014 року (справа № 359/5201/14-к, провадження № 1-КП/359/285/2014) доручив слідчим ГСУ МВС України **призначити почеркознавчу експертизу** щодо належності записів у вилученій записній книжці (блокноті) власнику.

Галицький районний суд Івано-Франківської області (справа № 341/330/14-к, провадження № 1-кп/341/31/14) ухвалою від 22 липня 2014 року надав слідчому СВ Галицького РВ УМВС України в Івано-Франківській області судове доручення **провести огляд автомобіля** «Мерседес Бенц Віто», який ще на стадії досудового слідства був визнаний речовим доказом.

Білоцерківський міськрайонний суд Київської області (справа № 357/18468/13-к, провадження № 1-кп/357/83/14) своєю ухвалою від 13 березня 2014 року надав доручення старшому слідчому СВ Білоцерківського МВ (з обслуговування міста Біла Церква та Білоцерківського району) ГУ МВС України у Київській області **призначити автотехнічну експертизу автомобіля** «Audi A6», який знаходиться на штрафмайданчику Білоцерківського МВ (з

обслуговування міста Біла Церква та Білоцерківського району) ГУ МВС України в Київській області та на вирішення експертів поставити таке запитання: чи у справному стані перебував автомобіль «Audi A6» перед ДТП?

Луцький міськрайонний суд Волинської області (справа № 161/18966/13-к, провадження № 1-кп/161/56/14) своєю ухвалою від 30 квітня 2014 року доручив старшому слідчому СВ Рожищенського РВ УМВС України у Волинській області **призначити судову психолого-психіатричну експертизу** та на вирішення якої експертам поставити запитання: чи знаходився О. в момент вчинення кримінального правопорушення в стані фізіологічного афекту; чи знаходився О. в момент вчинення кримінального правопорушення в емоційному стані (стрес, фрустрація, розгубленість), який міг істотно вплинути на його свідомість та діяльність; чи присутні в О. індивідуально-психологічні особливості (інтелектуальні, характерологічні, емоційно-вольові, мотиваційні та ін.), які могли істотно впливати на його поведінку у підслідній ситуації; чи являється О. психічно хворим у даний час і чи не потребує він застосування примусових заходів медичного характеру.

Іллічівський міський суд Одеської області (справа № 501/3923/14-к, провадження № 1-кп/501/165/14) своєю ухвалою від 05 листопада 2014 року доручив СВ Іллічівського МВ ГУМВС України в Одеській області провести слідчу дію, а саме **призначити та провести судово-медичну експертизу** для з'ясування та перевірки обставин смерті потерпілого О.

Керченський міський суд Автономної Республіки Крим (справа № 107/11441/13-к, провадження № 1-кп/107/30/14) своєю ухвалою від 30 січня 2014 р. задовольнив клопотання обвинуваченого про виклик для допиту в якості свідка О., який був ді-джеєм 31 березня 2012 року на дискотеці в БК імені Войкова у місті Керчі і бачив його на дискотеці, коли, згідно з обвинуваченням, він скоїв злочин. Для цього суд дав доручення **провести допит** цієї особи Керченському міському відділу ГУМВС України в АР Крим.

Богуславський районний суд Київської області (справа № 358/443/14-к, провадження № 1-кп/358/51/14) своєю ухвалою від 09 жовтня 2014 року надав судове доручення СВ Богуславського РУ ГУМВС України в Київській області **провести допити** осіб О. та А. в якості свідків та надати суду протоколи їх допитів.

Зарічний районний суд м. Суми (справа № 591/323/14-к, провадження № 1-кп/591/100/14) 14 березня 2014 року ухвалив доручити слідчому СВ СМВ УМВС України в Сумській області, з метою відтворення обставин вчинення кримінального правопорушення, провести вказані слідчі дії: здійснити **допит** в якості свідків, скласти протоколи допиту свідків О1, О2 та з'ясувати відомі їм обставини щодо вчинення ОЗ зловживання службовим становищем на посаді директора ДП «Сумський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою».

Петрівський районний суд Кіровоградської області (справа № 400/910/14-к, провадження № 1-кп/400/83/14) ухвалив 01 жовтня 2014 року направити доручення начальнику Петрівського РВ УМВС України в Кіровоградській області на проведення слідчих (розшукових) дій, а саме: встановити та **допитати** осіб, з якими спілкувалась потерпіла О4 протягом трьох годин перед її смертю, тобто до 10 години 30 хвилин.

Яремчанський міський суд Івано-Франківської області (справа № 354/880/13-к, провадження № 1-кп/354/7/14) ухвалив 07 березня 2014 року доручити слідчому відділенню

Яремчанського МВ УМВС України в Івано-Франківській області **призначити судово-медичну експертизу щодо причин смерті потерпілого О.**

Отже, наведений аналіз практики засвідчує:

1. Суди вдаються до судових доручень і у випадках, коли вони самі мають можливість провести ті чи інші судово-слідчі дії під час судового розгляду.

2. За всіх проаналізованих ситуацій мала місце саме «неповнота» досудового розслідування, оскільки прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий у всіх випадках могли і мали б передбачити необхідність проведення вказаних слідчих дій для з'ясування обставин, що мали істотне значення для кримінального провадження під час досудового розслідування.

Так, з наведених прикладів виникає закономірне запитання: як до суду могло надійти провадження з неперевіреною алібі обвинуваченого і для чого доручати провести допит органу досудового розслідування, якщо допитати може і має безпосередньо сам суд? Також не вже орган досудового розслідування не міг передбачити необхідність встановлення осіб, з якими спілкувалася перед смертю потерпіла і їх допитати? Крім того, чому судово-медична експертиза для встановлення причин смерті не була призначена на стадії досудового розслідування, адже встановлення причин смерті – це одна з підстав обов'язкового призначення судової експертизи. Важко пояснити і ситуацію, за якої слідчий, розслідуючи ДТП зі смертельними наслідками, не призначив автотехнічну експертизу і не з'ясував, чи у справному стані перебував автомобіль, на якому був здійснений наїзд на пішохода. Незрозуміло залишається ситуація, за якої слідчий визнав автомобіль речовим доказом, проте не провів його належний огляд тощо. Чи не можна розцінювати це як неповноту досудового розслідування? Видається, що відповідь очевидна – так, можна.

3. Як впливає з вищенаведеного, практика трансформувала судові доручення за суттю в завуальоване додаткове розслідування і використовує інститут судових доручень як засіб усунення неповноти і неправильності досудового розслідування, що згідно з КПК України 1960 року здійснювалося шляхом направлення справи на додаткове розслідування.

Аналіз цих та низки інших прикладів із судової практики свідчить про те, що неконкретність закону щодо як предмета судових доручень, так і часу їх виконання призводить до того, що на суд усе більше перекладаються невластиві йому функції в змагальному кримінальному процесі. Застосування ч. 3 ст. 333 КПК України в судовому розгляді призводить до істотного затягування судового процесу, оскільки суди відкладають судовий розгляд справи до отримання результату за судовим дорученням. Крім цього, звернемо увагу, що у визначенні часу на виконання цих судових доручень суди діють кожний на власний розсуд.

З іншої сторони, зазначимо, що доцільність існування у кримінальному процесуальному законодавстві норми, що дозволяє суду давати судові доручення органу досудового розслідування, в окремих випадках очевидна. Це зумовлено тим, що часто на практиці виникають ситуації, за яких без судових доручень обійтись практично не можливо. Так, розглянемо ситуацію, за якої обвинувачений у провадженні про вбивство під час групової бійки заперече свою причетність до злочину. В цьому випадку для того, щоб спростувати або підтвердити його показання, необхідно

серед іншого провести і слідчий експеримент. За допомогою цієї слідчої дії можна з'ясувати: з ким конкретно бився обвинувачений, на якій ділянці місця події, хто був поруч із ним. Водночас з'являється можливість перевірити показання очевидців бійки, з'ясувати, із якого місця кожен із них спостерігав, кого бачив, чи міг чути або впізнати з такої відстані конкретних осіб тощо.

Беззаперечно, цю слідчу дію повинен був виконати слідчий під час досудового розслідування. Проте якщо з певних причин цього не було зроблено, то необхідно вдасться саме до судового доручення.

Подібна ситуація з такою слідчою (розшуковою) дією, як обшук. Змодельємо ситуацію, коли свідок під час судового розгляду заявляє, що здогадався, де обвинувачений може зберігати чи переховувати знаряддя тощо. Тому, як докази, які мають значення для кримінального провадження. Для цього потрібно провести обшук, виконання якого необхідно доручити саме органу досудового розслідування. Адже іншим способом важко буде забезпечити належну тактику його проведення, зокрема дотримання принципу раптовості.

Названі слідчі дії потребують неабиякої підготовки, володіння теоретичними та практичними знаннями з тактики їх виконання, складаються з кількох умовних етапів, тривалі в часі і потребують залучення спеціальних знань для досягнення позитивного результату тощо. Тому, як видається, законодавець справедливо не зазначає їх серед слідчих (розшукових) дій, до яких може вдатися безпосередньо суд під час судового розгляду.

За описаних ситуацій суд закономірно має звернутись в порядку ч. 3 ст. 333 КПК України до інституту судових доручень, оскільки встановити нові обставини або перевірити існуючі, які безперечно мають істотне значення для вирішення кримінального провадження під час судового засідання, своїми силами неможливо.

Отже, судові доручення можливі, але в надзвичайно рідкісних і виняткових випадках, коли у інший спосіб, зокрема під час судового розгляду, неможливо отримати відповідні дані. Саме на це повинен орієнтувати закон.

Зазначимо, що слідчі (розшукові) дії, які можуть бути предметом судового доручення, законодавець повинен чітко визначити. До них можуть увійти дії, що носять розшуковий характер (встановлення особи та її місця знаходження тощо), складні дії, що потребують особливих знань, вміння та підготовки, тривалі в часі тощо та дії, на виконання яких законодавець не уповноважує суд під час судового засідання – мова, насамперед, про слідчий експеримент, обшук, освідування.

Висновки. У такий спосіб видається виправданим внести уточнення до ч. 3 ст. 333 КПК України і викласти її у такій редакції: «У разі, якщо під час судового розгляду виникне необхідність у встановленні або перевірці обставин, які мають істотне значення для кримінального провадження, **що не були і не могли бути відомі під час досудового розслідування** і вони не можуть бути встановлені або перевірені **безпосередньо судом в межах його повноважень під час судового розгляду іншим шляхом**, суд за клопотанням сторони кримінального провадження у **виняткових випадках** має право доручити органу досудового розслідування провести **окремі** слідчі (розшукові) дії».

Таким чином вдалось би врегулювати наявну на практиці ситуацію, за якої суди вдаються до судових доручень, перекладаючи на орган досудового розслідування подеколи свій обов'язок з виконання слідчих (розшукових) дій,

які можуть і мали б безпосередньо виконати самі. Це, у свою чергу, дозволило б уникнути певного уподібнення інституту судових доручень за метою до інституту направлення справи на додаткове розслідування і забезпечити дотримання таких основних засад судочинства, як забезпечення доведеності вини, презумпція невинуватості, змагальність сторін, безпосередність дослідження показань, речей і документів, розумні строки його здійснення тощо.

Список використаної літератури

1. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року / За ред. О.А. Банчука, Р.О. Куйбіди, М.І. Хавронюка. – Х. : Фактор, 2013. – 1072 с.
2. Маляренко В.Т. Щодо повернення судом кримінальної справи на додаткове розслідування та прокурору / В. Т. Маляренко // Вісник Верховного суду України. – 2004. – № 6(46) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/06F93C26A3E9EF52C2256EC400305F70?OpenDocument>.
3. Всесвітній словник української мови. Словник антонімів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.worldwidedictionary.org/%D1%86%D1%96%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%B9>.
4. Маляренко В.Т. Про судові доручення у кримінальній справі / В.Т. Маляренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/3adf2d0e52f68d76c2256c080037bac9/f0bae8cc7a7a5dddc325707c002d1725?OpenDocument>.